

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Jonstoni Historia Naturalis

Ioannis Ionstoni|| Theatrvm|| Vniversale Omnivm|| Animalivm||
Qvadrupedvm

Jonston, Jan

Heilbrunna, MDCCLV.

VD18 90528808

Caput XVIII. De Talpa.

urn:nbn:de:gbv:45:1-10966

perior rostri prominula. Dentes quatuor, in utraque maxilla bini, sed in inferiore minores et obtusi. Oculi vix conspicui. Rictus latera longis cinereis villis obsita. Cauda rarissimos pilos habet, et osseo quodam nervo mediam secundum longitudinem secat. Posteriores pedes anterioribus sunt longiores et magis plani, et membrana quadam, prout in palmipedibus cernitur, conteguntur. Ad Strymonem et Nilum frequentissimi sunt, et serenis noctibus vagantur. Gesnerus in parvulis rivis versari scribit. Aristoteles Lusis Arcadiae in fonte quodam. Vescuntur plantis aquaticis, frugibus, et piscibus. A Magis olim Zoroastrem secutis mali Daemonis esse putabatur, si modo de muribus istis et non testudinibus id sumendum est. In

Plutarch.
Sympol. 4.
quaest.
ult.

nonnullis Galliae locis in cibo adhiberi, proditum a quibusdam. De *Coyopollin* ita Nierembergius. Vo-
Nieremb.
H.E. 1.9.
c. 3.
cant Indi Coyopollin parvum animal, muris mediocris magnitudine, aut paullo maius, cauda vero auriculis et rostro Tlacuatzin simile, nam cauda et pro manibus utitur, et natus matrem cum metuit, stringit amplexu. Cauda est crassior murina, firmiorque, venter ex albo pallefcit, auriculae sunt translucidae, pedes et crura candida. Educat in arboribus sobolem. Posset ad genera Tlacuatzin referri, nisi alicui praeplacat pertinere ad mures, aut esse sui generis. Invenitur in montibus tepoplanicis. Caeterum crocodilis quoque cauda pro manu est, illa nimirum arripiunt praedam, bel-luas, homines.

CAPUT XVIII.

De Talpa.

Ambrosin.
De Dig-
git. Vivip.
l. 2. c. 36.
Nomen.

Nomen Talpae huic animali, quod descripsi sumus Latini indicare, seu a Graeco *τάπω* inhumo, quod assidua terrae effossione seipsam quasi inhumare videatur, seu quod caecum sit, quod Graeci *τυφλόν* vocant, seu quod se perpetuo *θαλπῇ*, id est foveat, sub terra, seu a Chaldaico *ܬܠܦܐ* findere, quod terram findat. Graecis dicitur *σπάλαξ* et *ἀσπάλαξ*, *παρὰ τὸ σπᾶν*, quod terram unguibus assidue vellicet: Nicocli *σπάλαξ*: Varino *σιφνέις*, quod terram fodiendo evacuet, *σίφνον* terram, et *σιφνέειν* Varinus interpretatur. Volaterranus, et alii nuperi auctores Graece blactam, *ἀπὸ τοῦ βλάππειν*, id est a nocendo vocant, sed perperam. Descriptionem quod attinet, Scaliger muri non valde similem scripsit. Corpore latiore et depressiore, pedibus quodammodo urfinis, cruribus brevissimis, capite bufonino. Albertus quinque digitos in pedibus anterioribus, quatuor in posterioribus habere scripsit: Gesnerus, quintum ita introrsum spectare, ut minus curiose spectanti occultetur, reliquit. Palma anteriorum pedum lata

Descriptio.

et manui similis, collum inter crura anteriora brevissimum et prope nullum, pili breves, densi, et in nigredine splendentes. Interna et Anatomica si spectes, dentibus binis et antierius coniunctis caret, sed instar canis et mustelae utrinque ad latera singulos eminentiores habet. Pulmones cum multis fibris separatis, nullo inter se communi principio cohaerentibus, una cum corde, versus inferiorem ventrem siti sunt. Crura anteriora ex duobus constant ossibus, quae in os humeri inferuntur. Sic fortius bestia haec fodit, posteriora crura habent os, quod paullo infra genu in alia duo dividitur. M. Aurelius Severinus haec de internis in talpa mare habet. Viscera inquit omnia, sicut in aliis quadrupedibus. I. p. 17.
Severin.
in Zootomia De-
mostr.
Praeterquam, quod nullum colon, intestinaque reliqua fere uniformia, nullum enim caecum. II. Testes intro conditi, sicut in dasipodis, colore tamen nigro, neque in loco, qui proxime renibus esse solet, sed a lateribus vesicae, in infima abdominis cavitate. III. Renes con-

Lac.

Ambre
de Dig
Vivip.
c. 37.
Nomen

coniuncti proximae venae cavae pu-
fillo, sive spatio emulgentium. IV.
Fel pro corpore maiusculum, cum
conspicuis cholidochis. V. *Ventri-*
culi ianitor linea quadam transversa,
veluti ligatus atque distinctus. VI.
Vasa ferentia suffulta, si recte me-
mini, ureteris. VII. Larynx, qua-
lis in testudine terrestri, mutum e-
nim animal. VIII. Observata in in-
terna aure duo, malleolus et incus,
mire perpusilli, os inter medium
duobus aurium ossibus egregie pumi-
cosum. IX. Processus inferioris ma-
xillae utrique tres. X. Vera equi-
dem sunt, quae scribit Plinius de o-
culis talpae. Visuntur enim ipsi in
suo loco nigri toti, contesti cute
pusilli, quale est semen Psyllii, nul-
li ipsi inferti nervi optici, quantum
mihi advertere licuit, nec satis scio,
num fungi videndi munere possint,
non eam solam ob causam, quod te-
cti corio sunt, verum quod multa eis
adhuc desint, quae necessaria sunt.
Omnino autem existimari, vesti-
gia haec esse oculorum potius, quam
oculos vere, in quibus ludere vo-
luisse naturam adpareat atque offen-
dere, non deesse sibi facultatem ocu-
los fingendi, quando velit, aut ve-
rius fortasse fingimus haec ipsi. Rur-
sus et in alia talpa Anno MDCXVII.
observata haec. *Panniculus carno-*
sus totus et mire commissus cuti.
Cerebrum pro ratione magnum et
bene distinctum et exornatum. Au-
riculae non sunt externae, interna
penitus abdita, cuius ossicula tria
supra modum perpusilla, intestina
funiculi simplicissimi modo exilia.
In Thessalia adeo humus talpis fami-
liaris, ut suffossus ab iis ibi oppi-

dum quidam prodiderint. In Or-
chomeno agro, prodente Aristote. Plin. H.N.
le, frequentissimae vagantur. At in 1.8 c.28.
Lebaica nullae sunt, nec illatae ef-
fodiunt, forte propter soli duritiem. *Cibus.*
Lumbricis praecipue vescuntur, i-
deo stercoretis et sterquilinijs gau-
dent. Absumunt et omne aliud
vermijum genus eoque deficiente,
terram comedunt. Vis radices her-
barum et frugum, bufones etiam in-
festare. Ex terra pluviis madida et
putrescente, ut plurimum generan-
tur. Nec per horae spatium supra
terram vivere posse dixit Albertus,
sed falso. Visum quidem habent he-
betem, sed auditum excellentem.
Invenit in medicina et aliis usum.
Dens a viva evulsus dentium dolores
sedare creditur. *Pilullae* ex ea cum
melle subactae et devoratae strumas
absumunt. *Caput* incisum et cum
terra a talpis eruta tusum inque
pyxide stannea in pastillos digestum,
contra omnes colli dolores exhibe-
tur. *Sanguis* pilos restituit et ad
paronychias commendatur. *Adeps*
ad capillorum augmentum suppri-
mendum conducit. Marinellus in
hoc casu unguenta, quae ex pingue-
dine talpae et vespertilionis compo-
nuntur, praescribit. Cinis in sanan-
dis fistulis chirurgis inservit. Mizal-
dus periclitaturus, an aeger mori-
turus sit, necne, chelidonium cum
talpae corde pulvino aegrotantis
supponit. Cantaturum, aut clara
voce vociferaturum credit, si con-
valescet, fleturum, sin minus. A-
qua, in qua talpa maduit et pilos
deposuit, pilis restituitur. Expel-
libus pileolos confici memo-
rat Agricola.

CAPUT XIX.

De Echino terrestri.

Ambrosin. *E*chinus non ab aculeorum hir-
de Digit. sutie, sed potius από τῆς μὴ δυνά-
σθαι ἐχέσθαι διὰ τὰς ἀκανθὰς, ὁ ἐστὶν ὁ
Vivip. 1.2. ἀκάνθη, quod ob aculeos teneri non
6.37. possit, nomen sortitus est. Galenus A-
Nomen. canthionem terrestrem vocat, Sui-
das ἀκανθοχοῖρον, porcum spinis hor-

rentem, γύλιον et χοιρογύλλιον, He-
sychius ἀκανθόνατον, propter dor-
sum spinis refertum, Lycophron
ab insigni vaframento Nauplium
nuncupavit, quod nomen Latini
Echino marino tribuunt. Qui-
dam cum Plinio Hericem, He-
ricium,